

KROATA ESPERANTISTO

OFICIALA ORGANO DE LA „DRUŠTVO HRVATSKIH ESPERANTISTA.“

MONATA

GAZETO

La „Kroata Esperantisto“
aperas la 20^{an} de ĉiu monato.

Abonoj:

1 jaro (12 numeroj) K 4.—
1/2 „ (6 numeroj) K 2.—
Por unuiganoj jara abono K 2.—

Redakcio kaj Administracio:
Zagreb, (Kroatio) Boškoviĉeva ulica br. 13.

Redaktorino: Danica de Bedeković.

Reklamo:

1 pago K 25 1/2, pago K 7
1/2 „ „ 13 1/2 „ „ 4
kun unufoja apero.
Por 7—12 anoncoj 25% rabato.
Po linoj taŭ interkonsento.

ENHAVO: »La stelo Bosnia«. — Da li je Esperanto protivunarodan? — Kratki osvrt na razvitak Esperanta godine 1909 — Unua kongreso internacia de katolikoj esperantistoj. — La Morto de Smail-aga Ĉengijić. — Malliberulo. — La viktimo de l' destino. — Fabloj. — Fajreretoj. — Dek oraj reguloj por komercistoj. — Humoraĵoj. — Societaj sciigoj — Molba. — Bibliografio.

KOLIKI JE BROJ ESPERANTISTA?

Ovo ĉe pitanje pariŝki »Petit Parisien« potaknut po g. E. Archdeaconu rijeŝiti za Francusku ovim naĉinom: Svaki francuski esperantist neka piŝe na jednu stranu papiriĉa svoje ime i prezime, spol, zanimanje, dobu i adresu. Na drugoj pako strani neka napiŝe u kratkome pismu esperantskom, od kada se bavi Esperantom, kako se ŝ njime koristi i ĉemu se od njega nada u buduĉe. Ovaj papir neka se poŝalje pomenutim novinama.

Za ovim primjerom mogle bi se povesti i ostale narodnosti, da se moŝe obaviti popis esperantista. Treba samo upoznati svakoga esperantista s ovom naŝom namjerom.

Molimo za to naŝe ĉitatelje, da ispune prema gore spomenutome naĉinu arĉiĉe i pripoŝalju ih naŝem uredniŝtvu. Na omot lista neka izvole staviti opasku »Odio sa popisavanje esperantista. Mi ĉemo tako ustanoviti broj esperantiŝta u Hrvatskoj i ŝtampati njihova imena u »Kroata Esperantisto« i konaĉno otposlat arĉiĉe esp. ĉasopisu »Informaj Raportoj« u Beĉu, koji ĉe tako konstatirati broi esperantista ĉitave Austro-ugarske monarkije.

— Molimo naŝe pretplatnike, da ŝto prije namire svoj dug.
— Svatko, tko naĉe 10 pretplatnika dobiva badava ĉitavo
— godiŝte „Kroata Esperantisto“.

Esperantske marke po 2, 3, 5 i 10 filira sa slikom
naŝega meŝtra Dra. L. Zamenhofs
mogu se naruĉiti u uredniŝtvu naŝega lista. Ĉisti prihod u korist druŝtva.

Vrlo lijepe hrvatske hrvatskih Esperantista **Razglednice sa slikom Dra. Zamenhofs** izdanje »Druŝtva«
mogu se naruĉiti u naŝem uredniŝtvu. Komad po 10 fil.

INTERŝANĜE RICEVITAJ GAZETOJ.

(Esperantske novine, koje dobivamo u zamjenu).

	Jara abonkosto Sm.	Jara abonkosto Sm.	
Algérie-Transports Saint-Eugène (Alger) 8, rue Carnot. Redaktoro: Maurice Aubert	2:80	La Ondo de Esperanto , Moskvo, Tverskaja 28, Red. A. A. Laharov	1:06
Bohema Esperantisto (Česky esperantista) of org. de »Bohema Asocio Esperantista«. Praha III. Kampa 495, Bohemujo Red. H. K. Bouška		La Pioniro , Budapes, VI. Nagymező-ut. 12. 1/16. Red. Jules de Buljovszky	1—
Brazila Esperantisto , of. org. de la »Brazila Ligo Esperantista«, Rio de Janeiro, Rua S. José N. 77.	2:40	La Revuo , Paris, 79, Boulevard Saint Germain, Red. Carlo Bourlet	2 45
Časopis Českých Esperantistů , monata organo de l' Bohemoj. Praha II. Dittrichova 7 Red Ed. Kühnl	1:50	La Spritulo , gazeto por humoro, Leipzig, Körnerstr. 31, Red. Richard Bresch	1:20
Dana Esperantisto , Kopenhago. Frederiksbergg, 26 Red. F. Skeel-Gjorling	0:65	La Suno Hispana , Valencia, Pintor Lopez 3. Red. Augusto Jimenez Loira	1:20
Esperanta Abelo , Bologna (Italujo) M. d'Azeglio 600, A. Tellini	0:50	Le Monde Éspérantiste , Paris, 3, Rue Sophie-Germain. Red. L. Carlos	0:80
Esperanto-Nouvelle , Paris, une d'Alesia.		Libero Penso , Sehs (Yonné), Francujo. Sekr. R. Derhays	?
Espero Katolika , Paris, 10. Rue Béranger. Dir. Abato Austin Richardson, ĉefredaktoro: Claudius Colas	2—	Lingvo Internacia , Paris 33, rue Lacépède, Red. Th. Cart	3—
Europa Kristana Celado , Genevo. 4. Cité. Red. Ch. Briquet	0:75	Lorena Stelo , Nancy, 63 Rue de Villers, Red. Docteur Noel	0:40
Fidos , Vilassar de Mar, Carres de Sant Roc, 22.	1:20	Lumo , org de l' »Bulgara Esperantista Ligo«, Popovo, Bulgarujo	1:20
Germana Esperantisto , of. org. de la »Germana Esperantista Societo« Berlin, Lindenstr. 18/19. Red. I. Borel	1:50	Mitteilungen , of. org. de la »Esperanto Gesellschaft« Dresden, A. Bismarckpl. 12	1—
Greklingva Esperantano , Samos (Aria-Turklando), Red. »Samosa Esperantista Societo«	1:20	Norda Gazeto , Saint-Omer, Boul. Vauban Red. E. Deligny	0:40
Hina-esperanta Revueto .		Normanda Stelo , Rouen 41, Rue de la Vicomé, Red. Liébard et Lerouc	1—
Hungara Esperantisto , Budapest, Alpar-u. 8. Red. Josefo Miletz	1:70	Norvega Esperanta Gazeto	?
Informaj Raportoj , Wien, VII./I. Bandgasse 31, Red. K. V. Ahlgrimm	1—	Norvega Esperantisto . Kristiana Stollmakergate 6. IV.	
Internacia Pedagogia Revuo , Bystřice Hostyn, Moravio. Red. Th. Čejka	1—	Notizie Esperantiste , of. org. de la »Gruppo Esperantista« Palermo, Via S. Agostino, N. 6. Red. Giov. Casiglia.	
Internacia Socia Revuo , Red. J. L. Bruijn, Kepplerstraat 170, Hago, Nederlando		Nova Sento , Bilbao (Hispanujo) Strato Jardines, 7	0:90
Japana Esperantisto , Tokio Marunouchi. Red. Ĉif Tošio	1—	Paris Esperanto , of. org. de »Groupe Espérantiste de Paris« Red. 3, Place Jussien, Paris V.	
Juneco , of. org. de la »Franca federacio de la Junaj Esperantistoj. Paris, 152. Boulevard Raspael. Dir. F. Duviard.		Oficiala Gazeto Esperantista , Paris 51, rue de Clichy	2—
La Australia Verda Stelo , George Collingridge, Harnsby N. S. W. Australia.		Pola Esperantisto , Varsovio, Marszałkowska 143, Red. Dro. Leono Zamenhof	2—
L'Informilo , Calais (Francujo), 8, Rue de Rome	?	Portugala Revuo , Porto, Rua do Rosario 215, Red. S. A. Proenca	2—
La Duonmonata , Eld. Johan Heyn, Thomasring 6, Leipzig. Red. Karl Steier.		Rumana Esperantisto , Bukarest, 5. Str. I. C. Bratianu, Red. Dro. G. Robin	2—
Le Du Steloj , org. de »Chila Esperantista Asocio, Casilla 728. — Santiago. Chile.		Rumana Gazeto Esperantista , of. org. de l'Federacio de la Esperantistaj Societaj el Rumanujo, Bukaresto, Str. Colfeji 16. Dir. Dro. S. Kimmel.	
La Esperanta Instruisto , London, W. 17. St. Stephen's Square. Red. I. C. O'Connor	0:75	Ruslanda Esperantisto , Peterburgo, Nevskij, 40 Red. Sro. Espero	3:20
La Esperantisto , Leipzig, Talstr. 27. Red. Fritz Stephan	1:35	Samideano Ĉiumonata , Redak.: Verda stello & Ko. 33. Abekawa-machi Asakusa, Tokio Japanujo.	
La Espero , C. C. Briggs, Publisher Acorn Place, des Moines, Jiowa, U. S. A.		Sarta Stelo , Le Mance Sarthe (Francujo), 14, rue Scarron, Red. Lepeltier	0:40
La Hollanda Pioniro , of. org. de la holanda societo »La Estondo Estas Nia« Kepplerstr. 170, Hago. (Red. H. Block, Singel, 386 Amsterdam).		Studento , revuo de studentoj esperantistoj. Praha Red. K. Kuthan, Ječná 24. Adm. F. Štepanek, Karsin 241.	
La Londona Gazeto , of. org. de la »Federacio de la Londonaj Grapoj Esperantistoj« London, 78 Malvern Road. Red. C. P. Isaac	0:50	The British Esperantist , High Holborn, London, W. C.	1:50
		Tra La Filatelio , Béziers, Francujo 2, rue Abélard, Red. Fino Flourens	0:80
		Tutmonda Espero , Barcelona, Paradis 12	2—
		Verda Stelo Internacia , Miller, Misurio, U. S. A.	
		Universo , Dresden 20. Red. Dro. Albert Schramm	?
		Voĉo de Kuracistoj , Lwów (Aŭstrio-Galicio), Strato Śniadeckich Nro. 6. Red. Dro. Stefan Mikolajski	1:50

KROATA ESPERANTISTO

OFICIALA ORGANO DE LA „DRUŠTVO HRVATSKIH ESPERANTISTA.“

MONATA

GAZETO.

La »Kroata Esperantisto«
aperas la 20^{an} de ĉiu monato.

Abono:

1 jaro (12 numeroj) K 4.—
1/2 » (6 numeroj) K 2.—
Por unuiganoj jara abono K 2.—

Redakcio kaj Administracio:
Zagreb, (Kroatujo) Boškoviĉeva ulica br. 13.
Redaktorino: **Danica de Bedeković.**

Reklamo:

1 paĝo K 25 1/4 paĝo K 7
1/2 » » 13 1/6 » » 4
kun unufoja apero.
Por 7—12 anoncoj 25% rabato.
Po linioj laŭ interkonsento.

ENHAVO: »La Stelo Bosnia« — Da li je Esperanto protivunarodan? — Kratkisvrt na razvitak Esperanta godine 1909. — Unua kongreso internacia de katolikoj esperantistoj. — La Morto de Smail-aga Ĉengijiĉ. — Malliberulo. — La viktimo de l' destino. — Fabloj. — Fajreretoj. — Dek oraj reguloj por komercistoj — Humoraĵoj. — Societaj sciigoj. — Molba. — Bibliografio.

„LA STELO BOSNIA.“

Ĝojege ni sciigas niajn legantojn, ke nia varmega deziro efektiviĝis: La anoj de nia alta ideo el nia frata lando Bosnio kuniĝis kaj fondiĝis societon: »La Stelo Bosnia«, kiu jam en sia komenco konsistas el 120 anoj. Ni estas konvinkitaj, ke tiu ĉi nova apogilo de esperantismo, elkreskinta en nia heroonacio sub la verda flago esperanta farigis fiero de la tuta Esperantujo. Ni ĝojas des pli, ke estro de tiu ĉi organizacio estas viro tre ŝatata, konata kaj bonega pedagogo, la direktoro de l' gimnazio Sro Eiselt, plue, ke ni tie trovas virojn, kiuj fervore agadas jam de longe sur la kampo esperanta, kiel ekz. Sro K. Koller, la unua kroato, verkisto esperanta kaj tradukanto de nia belega literaturo en Esperanton, Sron Jar. Schwarz, kies nomo ni jam konas el kongresoj esperantistaj, Sron Niko Bubalo, kiu per ĉiuj siaj fortoj laboris por la fondiĝo de grupo esperantista en Bosnio, kaj kiun ni jam konas el liaj belaj gazetaj artikoloj pri Esperanto, Sron Uroš Avdaloviĉ, instruisto kaj fervora disvastiganto de Esperanto en nia Hercegovino. La 1-an de Februaro havis tiu ĉi societo sian fondiĝan kunvenon, pri kiu raportas la gazeto »Hrvatska zajednica« la jenon:

Izvanrednom radoŝu donasamo naŝim ĉitatejima vijest, da se ostvarila naĉa vruĉa želja: Pristaŝe naŝe uzviŝene ideje u posestrimi Bosni sjedinili se i osnovali društvo »La Stelo Bosnia«, koja broji odmah pri svome poĉetku 120 ĉlanova. Uvjereni smo, da ĉe taj novi stup esperantizma, nikao iz naŝega junaĉkoga naroda, pod zelenim stijegom esperantskim biti na ponos esperantskoga svijeta Radujemo se tim viŝe, ŝto na ĉelu te organizacije stoji veleugledni muŝ, poznati i vrsni nastavnik ravnatelj gimnazije u Sarajevu g. Eiselt, zatim ŝto tuj nalazimo muŝeve, koji revnuju veĉ odavna na polju esperantizma, kao ŝto na pr. g. K. Kollera, prvoga Hrvata pisca esperantskoga i prenositelja naŝe krasne literature u Esperanto, pa g. Jar. Schwarz, ĉije ime poznajemo sa svjetskih kongresa esperantskih, g. Niku Bubala, koji je sve svoje sile uloŝio u nastojanje da se osnuje društvo esperantista u Bosni, pa kojega poznajemo iz njegovih krasnih novinskih ĉlanaka o Esperantu, g. Uroŝa Avdaloviĉa, nastavnika i revnoga ŝiritelja Esperanta u kŝnoj nam Hercegovini i mnogi drugi.

Na 1. veljaĉe drŝalo je ovo društvo svoju konstituirajuĉu skupŝtinu, o kojoj donasŝa »Hrvatska zajednica« slijedeĉe:

»LA STELO BOSNIA. Konstituirajuća skupština, što ju je na 1. veljače o. g. održalo društvo bosansko-hercegovačkih esperantista »La Stelo Bosnia«, bila je posjećena preko svakoga očekivanja. Od 120 prijavljenih članova bilo ih je na skupštini do 80. Iza zahvale prisutnim članovima na brojnom posjetu i slavnim redakcijama sarajevskih novina, koje ide velika zasluga u tom pogledu, predsjednik g. J. Eiselt, ocrtao je ukratko ideju međunarodnoga jezika uopće, a Esperanta napose i prikazao njegovu potrebu i korist u međunarodnim odnosima, njegovu lakoću, raširenost itd. Poslije toga lijepoga govora, koji su prisutni članovi pozorno slušali i na koncu nagradili s oduševljenim poklicima Zamenhofu i Esperantu, prešlo se na druge tačke dnevnoga reda. Uvaživši prijedlog nekolicine, da se osnivački odbor, koji je bio potpisan na proglasu, nagradi definitivnim povjerenjem, glavna je to skupština jednoglasno primila. Na to su bila pravila pročitana i u cjelosti (osim neznatnih promjena) primljena. Upisnina iznosi 1 K. Prinos utemeljitelja fiksiran je na 36 K (plativ u 12 mjesečnih obroka po 3 K), članarina pravih članova na 1 K ili 70 h (po volji, bez utjecaja na prava i dužnosti), a prinos podupirajućih članova na 50 h. Konačno je poslan pozdravni brzojav Dru Zamenhofu. Novi se odbor ovako koostituirao: predsjednik Josip Eiselt, gimn. direktor, podpredsjednik Mustafa ef Mujagić, tajnik Jaromir Schwarz, želj. pristav, blagajnik Nikola Bubalo, rač. vježbenik knjižničar Mustajbeg Alajbegović, administrator. Odbornici: Koloman Koller, činovnik Union banke, Lazar Lucić, pravnik, Franjo Krička, želj. nadporučnik i Adem Softić, rač. vježbenik Nadzorno vijeće: Moses Schneetrep, rač. oficijal, Bogdan Davidović, rač. vježbenik i Stanko Dufek, činovnik zem. banke «

Tiel »Hrvatska Zajednica«. Kaj ni esperantistoj el Kroatujo entuziasme kaj ĝoje donas nian manon al niaj fratoj kaj samideanoj de nia frata lando Bosnio kaj vokas al ili el tuta koro kun nia glora Majstro Zamenhof:

Nur rekte, kuraĝe kaj ne flankigante
Ni iru la vojon ce itan!

Ni paŝo post paŝo, post longa laboro
Atingos la celon en gloro!

«Hrvatska Zajednica». Mi pako esperantisti iz Hrvatske s oduševljenjem i radošću pružamo ruku našoj braći i istomišljenicima posestrime Bosne i kličemo im iz svega srca sa slavnim našim Meštrom Zamenhofom:

D. de B.

DA LI JE ESPERANTO PROTIVNARODAN.

Od Dra Alfreda Kirchhofa i Dra Siegfrieda Lederera.

Svatko mora priznati, da je jezična jedinstvenost veoma jak i čvrst temelj narodne zajednice. Budući da jezik nije samo sredstvo međusobnoga razumijevanja već i povod, da si ljudi istoga jezika postaju malo po malo slični u svojim osjećajima, to on ljude međusobno duševno zbližuje. A to je narodima od velike probitačnosti. Prvotna jednakost i istovetnost pukovâ nije bila nikada i nigdje prazvorom velikoga naroda, što nam dokazuje historija koja nas uči, da su pojedini narodi nastali mješavinom i zajedničkim interesima. A u svakome narodu ima znatnih različnosti, pače protivnosti, koje većim dijelom izjednačuje i izravna zajednički narodni jezik.

Većim dijelom, no ne posvema! Često nalazimo pored istoga jezika — različno lice narodâ, čemu su uzrokom posebni im interesi i razdijeljeni historijski razvitak: n. pr. u Danskoj i Norveškoj, u Sjedinjenim državama i Engleskoj itd. Vidimo dakle, da jednakost jezika dviju država ne može da naškodi političkoj samostalnosti njihovoj.

Ovi nam razlozi pokazuju, kako je nerazborita tvrdnja narodnih šovinista, da Esperanto ima protivnarodne intencije. Nema sumnje, da bi bili sigurno sretniji svi narodi čitavoga čovječanstva, kad ne bi u svijetu bilo jezične pocijepanosti.

Ovo je izrekao i veliki njemački pjesnik riječima: »Što je htio da učini jezik, naništali su jezici«

Biblijska pripovijest o »pometnji jezika« u Babilonu krije u sebi duboku misao. Pometnja jezika prikazana je ovdje kao prokletstvo, kojim je Bog u pravednome gnjevu kaznio griješno ljudstvo. Dokazana je ovdje istinitost groznoga načela: »divide et impera«.

Ovaj bič Božji, koji se vije nad šijom čitavoga čovječanstva, ne ćemo moći nikada odstraniti. Budući, da su se ljudi raširili po čitavoj zemlji, nužno je, da različnost jezika im traje dok je čovječanstva. Najveći bi nesmisao ili pako hotimično zavaravanje bila tvrdnja, da se Esperanto namiče narodima, da istisne narodne jezike i tako uništi raznoličnost jezika, koja postoji već mnoga tisućljeća. Toga ne će esperantisti: oni znadu predobro, da nejednakost jezika imade i dobrih posljedica pogledom na individualni razvitak narodnosti, pa ne će nikako da se odbace narodni jezici, ove bogate riznice narodnoga blaga, čiji se gubitak ne bi mogao dosta požaliti.

Ne! Ne prestajmo ponavljati, da je Esperanto samo pomoćni jezik, koji ima samo da olakoti međunarodno općenje i razumjevanje ne dirnuvši ma ni najmanje u narodne jezike. Moglo bi se također reći: Esperanto smjera samo da ublaži najosjetljivije posljedice kazne, koju je Bog poslao na zemlju kod gradnje tornja babilonskoga.

Esperanto dakle hoće da bude međunarodan. A tko bi mogao biti tako nerazborit te reći, da je međunarodnost protiv narodnost? Sigurno nitko. Ili neka se onda ovo pogrdno ime nadjene i željeznicama pa parobrodima, koji spajaju pukove, neka se ono nadjene i brzjavu, pa svijetskoj poštanskoj svezi, tako blagotvornoj!

Tkogod imade zdrav razum i volju, da sudi objektivno, reći će bez sumnje: ideja takovoga internacionalnog pomoćnog jezika sigurno nije nikakova bezumnost. Takav jezik nikako nije neprijatelj individualnome razvitku narodâ, već on moćno potpomaže napredak ljudske kulture. Esperantom opéi usmeno i pismeno međusobno već sada mnogo milijuna ljudi različnih naroda, a pet velikih esperantističkih kongresa: u Boulogni - sur - Mer (1905.), Genèvi (1906), Cambridge-u (1907), Dresdenu (1908.) i Barceloni (1909.) bijahu nakon mnogo vijekova uopće prvi međunarodni sastanci, na kojima su svi prisutnici razumjeli jedan drugoga, i to zato, jer su žrtvovali mali trud i kratko vrijeme, koje je potrebno, da se potpunoma prouči genijalni jezični sistem D-ra Zamenhova.

Svatko, tko pristupi skupu esperantista, koji od dana na dan moćno raste, čini spontano ono, što će biti primoran činiti možda i s antipatijom i protiv svoje volje u vrijeme, koje nije više daleko od nas. A ako tko može koristiti svome vlastitom narodu, privađajući mu nebrojene koristi pomoću genijalnoga izuma, kojim se služe druge protivničke narodnosti — možemo li ga nazvati protivnikom svoga naroda?

Iz »Esperantista Poškalendaro« dozvolom auctora prevela D. B. P.

KRATKI OSVRT NA RAZVITAK ESPERANTA GODINE 1909.

(Nastavak).

I na polju **umjetnosti i znanosti** Esperanto je znatno napredovao. Mnogi znameniti glumci umjetnici zauzimaju se za Esperanto. Davale su se esperantske predstave i opere (Berlin, Dresden, Amsterdam), od kojih ističemo osobito one u Barceloni. Glazbeni konservatorij u Valenciji razaslao je svoj poziv na internacionalnu utakmicu u Esperantu. U Francuskoj izdali su esperantski »Muzika Terminaro«

Francuski liječnik Dr. Corret izabrao si je za svoju doktorsku radnju, temu: »Esperanto i medicina«; neki pojski liječnički list donáša uz svaki izvorni članak ekscerpt u Esperantu, koji se ekscerpti izdavaju onda u posebnome svesku.

Tajni savjetnik prof. Foerster (Charlottenburg) radi oko toga, da se uvede internacionalni brojni sistem na temelju esperantskoga. Od mnogih znamenitijih esperantskih predavanja navodimo osobito ona inžinira Bachhausera iz Rio de Janeiro u Parizu, prof. dra. Lederera iz Praga u Dresdenu o Leonardu da Vinci, tumačenje zrakoplovca Archdeacona iz Pariza u tamošnjoj izložbi zrakoplova

Meksičko društvo za unapređivanje znanosti raspisalo je utakmice s esperantskim temama. Amerikanski znanstveni kongres u Santiagu (Chille) stvorio je dva zaključka za Esperanto, jedan od njih traži od vlade Sjedinjenih država inicijativu za uvađanje Esperanta u škole kao opći učevni predmet. I lat. američki medicinski kongres u Rio de Janeiro preporučio je porabu Esperanto za internacionalne objave. U mnogim se sveučilištima predaje Esperanto. Isto tako u gimnazijama i drugim srednjim školama, osobito trgovačkim. Među đacima je ovaj pokret veoma živahan; postoje mnoga đačka društva; u Moskvi broji jedna samo grupa esp. 120 članova.

Učiteljstvo se zanima sve više i više za Esperanto, što dokazuje esp. časopis »Pedagogia Revuo«. Međunarodni savez učitelja broji u 21 zemlji preko 300 članova. Savez zavodâ u Lancashire-Cheshire uveo je Esperanto kao obligatni učevni predmet, savez engleskih učitelja drži esperanto-ispite. U Angersu postoji posebni savez učitelja esperantista (u provinciji Anjou).

Tko bi nabrojio sve **škole** što su poprimile Esperanto službeno, neobligatno i obligatno, osobito u Francuskoj, Engleskoj, pa u Njemačkoj, dapače u Jerusalemu i Novoj Selandiji. — Učeničke udruge osobito su razvite u Franceskoj, no i u drugim zemljama dapače u Japanu postoji udruga učenika.

Oblasti su bile ponukane ponajviše našim kongresima, da učestvuju na tome pokretu. Možemo konstatirati, da su se sve države pokazale sklone našoj stvari. Spominjemo samo sudjelovanje oblasti kod barcelonskoga kongresa, pak učestvovanje vlade i gradskoga poglavarstva kod kongresa u Gothi. Znademo, kako se je prigodom rumunjskoga norodnoga kongresa esperantističkoga kraljica (Carmen Sylva) sama zauzela za stvar. U Samosu štampa se »Greklingva Esperantisto« na trošak državne štamparne. U Meziku naložili su guverneri triju država nabavu »Esperanto Gazeto« svim zavodima i knjižnicama. U Braziliji izdao je statistički ured spomenicu u Esperantu; u Rio de Janeiro prilijepljeni su u javnim carinarama i brzozajvnim uredima esperantski oglasi. U Wellingtonu (Nova Selandija) je gradonačelnik predsjednik tamošnjega esp. društva. U Chemnitzu posjećivali su činovnici gradskoga poglavarstva (njih 47) esp. tečaj, koji je grad djelomično uzdržavao.

I kod **policije** raste interes za Esperanto sve više. U mnogim gradovima (kao Amsterdam, Augsburg, Dresden, Galatz itd) uvedeni su tečajevi. U posljednjem tečaju u Dresdenu sudjelovalo je 135 policista. U Budimpešti ima esp. društvo policista, isto i u Hilversumu: »Polica Klubo« u Parizu službeno je uveo Esperanto. U Galatzu je poznavanje Esperanta obligatna dužnost.

Vojništvo počelo se tek u posljednje vrijeme zanimati. U francuskim karsarnama obdržavala se samo 9 tečaja. U Vladivostoku obučava se Esperanto u mornarskoj školi. Mnogo više služi se Esperantom **Crveni križ** Tečajevi držali su se u Antwerpenu, Dresdenu, Königsbergu itd. Poznata nam je znamenita vježba u perivoju barcelonskom pod vodstvom generala Prioua, predsjednika franc. esp. društva za »Crveni križ.«

Među **sljepcima** je interes za Esperanto veoma velik. U mnogim sljepačkim zavodima uveden je Esperanto. Na sljepačkome kongresu u Napulju predložio je upravitelj nekoga zavoda za sljepce u Belgiji, da se u sve ove zavode uvede Esperanto, koji je prijedlog bio jednoglasno prihvaćen.

Esperantska se **literatura** znatno obogatila, a broj časopisa znatno povećao. Najviše ih ima u Francuskoj (25), u Njemačkoj (17), u Engleskoj (12) i Španiji (10). U Češkoj ih ima 4, Portugalskoj 3 u Holandiji, Japanu, Madarskoj, Rumunjskoj i Rusiji po 2, u Bugarskoj, Danskoj, Esthlandu, Fiuilandiji, Grčkoj,

Italiji, Kataloniji, Hrvatskoj, Norveškoj i Poljskoj 1—2. Medutim se dnevice pojavljuju novi časopisi.

Ovo je po prilici stanje esperantisma u g. 1910. pak možemo s velikim zadovoljstvom zaključiti, da se dovinuo već do onoga stepena, koji nije više daleko od svoga cilja, naime, da Esperanto postane drugim jezikom svakoga čovjeka.

(Prema »Germana Esperantisto«).

B.

I. KONGRES KATOLIKA ESPERANTISTA.

UNUA KONGRESO INTERNACIA DE KATOLIKOJ ESPERANTISTOJ.

Glavni tajnik toga kongresa Claudius Colas šalje hrvatskim katolicima esperantistima slijedeći poziv:

Al ĉiuj Esperantistoj. Vi scias, ke de la 30-a de Marto ĝis 3-a de Aprilo okazos en Pariz la Unua Kongreso de Katolikoj Esperantistaj. Tiu kongreso estas gravega por nia afero: la unuan fojon en la mondo, Esperanto estos uzata kiel lingvo oficiala de iu specialcela kongreso internacia. Ĝi estos publika kaj nekontestbla elmontrado de la viveco, poveco kaj utileco de nia lingvo: ĝia sukceso naskos certe, je la propaganda vidpunkto, tre grandan movadon.

Lia Alta Moŝto, Mons-ro Amette, arkiepiskopo Pariza, afable permesis la tennadon de la kongreso, kaj Mons-ro Baudrillart, rektoro de la Katolika Universitato kaj ĝenerala vikario de la Pariza diocezo, akceptis tutkore la altan patronadon, kaj donas al ni la kunvenojn de la Institut Catholique^{*)}. Tie do okazos la laborkunsidoj. Tie ankaŭ frate fariĝos komunaj manĝoj kaj belaj festoj. La Komitato ĉion preparas por igi la restadon de la kongresanoj plej agrabla. Vizitoj tra nia granda, senkompare bela ĉefurbo estos al ili faciligitaj. Ni ĉion aranĝas, por ke ili konservu de tiu kongreso plej dolĉan memoron. La komitato zorgas pri la loĝejoj, kaj povas certigi, ke ĝi havigos al la kongresanoj, po tre moderaj prezoj, komfortajn hotelojn en la kongreseja parto de la urbo. Aligoj alvenas al ni multe al la sukceso de tiu gravega kongreso. Venu do multnobraj, venu el ĉiuj landoj! Ni atendas vin, kaj ni promesas, ke vi ne bedaŭros vian vojaĝon! Venu al nia Kongreso!

Cl. Colas, Ĝenerala sekretario de la Kongreso.*

Ovdje donasamo u prošlom broju obećani program toga kongresa:

La ĝenerala skizo de la programo de la unua kongreso de katolikoj esperantistaj: Merkredon vespere 30an de marto. — Solena malferma kunsido, dum kiu parolados nur en esperanto Katolikaj Esperantistaj eminentuloj de diversaj landoj. Tiu kunveno estos publika; afiŝoj en Parizo ĝin anoncos, kaj la redakcioj de ĉiuj ĵurnaloj en Parizo ricevos specialan inviton por ĉeesti. Jaŭdon. — Matene: Diservo en la Katolika Instituto kun prediketo kaj kantado de kantikoj en esperanto. — Laboraj kunsidoj. — Posttagmeze: Vizito al Parizaj monumentoj. — Vespere: Labora kunsido. Vendredon. — Matene: Funebra Diservo por Abato Peltier kun prediko. — Laboraj kunsidoj; Posttagmeze: Vizito al historia abatejo de Saint Denis, kie troviĝas la tomboj de la reĝoj de Francujo. Vespere. — Publika propaganda mitingo pri »Esperanto kaj ĝia utileco kor katolikoj«. Paroladoj en franca lingvo kaj en esperanto. Sabaton. — Matene: Laboraj kunsidoj; Posttagmeze: Ekskurso al Versailles. Vizito al la historia kastelo konstruita de la franca reĝo Ludoviko XIVa Dimanĉon. — Matene: Solena Diservo kun prediko kaj kantoj; lasta kunsido. — Posttagmeze: Pilgrimo al Montmartre kun la benita lago. Vespere: festeno; toastoj; adiaŭa teo kun koncerto: Generalaj sciigoj por tiuj, kiuj deziras veturi kongreson, troviĝas sur la 3a paĝo de la kovrilo.

^{*)} Vidi 3. str. omota. — Vidu la 3an paĝon de la kovrilo.

LA MORTO DE SMAIL-AGA ĈENGIJĈ.

Kroata heroa poemo de Ivan Mažuranić. — Esperantigita de D. de Bedeković kaj I. Stalzer.

II. NOKTULO.

Malaperis sun', aperis luno.
 Kiu grimpas tra la montofendoj
 Kaj ŝteliras al Montenegroj?
 Iras nokte, kaj ripozas tage,
 Hero' iam, nun ne plu heroo,
 Sed timanta eĉ venteton kano
 Ekbruetas se serpent' eĉ l' vojo,
 Monta aŭ lepor' sub l' arbetaĵo,
 Pli terura ol viper' li iam,

Pli timema ol lepor' nun tremas,
 Ĉar li pensas, lupo estis tio,
 Aŭ hajduko*, multe pli terura
 Li timegas, ke li morti devus
 Sen atingi de l' kor' la sopiron.
 Gardas li la kapon sian, kvankam
 Ĝi nek ora, nek orita estas.
 Oni vidas, morti li ne volas,
 Io tamen lin antaŭen movas.

Ĉu rabisto, ĉu spion' li turka,
 Spionanta silkharajn ŝafarojn,
 Aŭ de l' bovoj gracikornajn arojn?

Nek hajduko, nek spion' li turka.
 Sed Novica, de Ĉengić kavazo,¹⁾
 Turk' furioza, malamik' de l' Montoj,

Kiun konas junaj kaj maljunaj,
 Ĉe se montaj gardus lin feinoj
 Tra la Montoj iri li ne povus
 Kiam suno heligas la vojon.
 Li pafilon je l' sultro pendigis,
 El la zono jatagan²⁾ minacas,
 Du pistoloj apud jatagano,
 Viperneston tiun kovras struko,³⁾
 Malpeza opanak⁴⁾, la piedojn,
 Turka rakĉin⁵⁾ kapon la heroan
 Saruk⁶⁾ estas nenie videbla,
 Sen la saruk' turko jen iradas:
 Oni vidas, morti li ne volas
 Io tamen lin antaŭen movas.

Li singarde jam trapasis Cuce'n
 Kaj Bjelicen⁷⁾ militaman ankaŭ
 Kaj al ŝtona Ĉekliĉ⁸⁾ li nun celas,
 Celas tien, grandan Dion preĝas,
 Ke Li gvidu lin tra tiuj montoj
 Nek aŭditan, nek ie viditan:
 Oni vidas, morti li ne volas
 Io tamen lin antaŭen movas.

Duan fojon kiam kokoj kriis,
 Li alvenis kampon de Cetinje,⁹⁾
 Trian fojon kiam kokoj kriiis,
 Li alvenis en urbon Cetinje.
 Gardstaranton tie li salutis:
 »Di' vin helpu, cetinja gardisto!«

MALLIBERULO

de A. Puŝkin.

(Traduko dediĉita al mia fratino Edith).

Katene ligita, mi sidas kaptul'.
 Kreskint' en libero la ĝlo — junul',
 Rigarde kaj krie alvokas ĝi min
 Kaj diri ĝi volas: en la malproksim'
 Amiko malĝoja, flugilojn svigante,
 Ĝi bekas apude nutraĵon sangante.
 Vladivostok 1909. (Orienta Siberio).

La gardisto pli bele respondis:
 »Bonan sorton, hero' nekonata!
 De kie vi, region' el kia,
 Kia sorto vin ĉi tien portis.
 Ke heroo frue vi levigis?«
 Saga turko embaras' en sia,
 Saga turk' al li rediras saĝe:
 »Je demando vere mi respondos:
 De Moraĉo estas mi heroo,
 El Tusino, malgranda vilaĝo
 Sub la fama monto Durmitoro.
 Tri suferojn mi en koro portas:
 La unua korsufero estas,
 Ke mortigis Ĉengić Moraĉanojn.
 Kaj la dua korsufero estas,
 Ke mortigis Ĉengić patron mian.
 Sed la tria, la plej granda estas,
 Ke ilia mortiginto vivas.
 Kiel Dion grandan mi vin petas,
 Allasu min al la estro via,
 Al la estro via kaj la mia,
 Ke sanigu li la vundojn miajn.

La gardisto pli saĝe rediris:
 Nekonatul', demetu l' armilon,
 Tiam iru, kien vi deziros.

Kiam turko al pordego venis,
 Jus la lasta stelo malaperis:
 Estis tiu stel' de Ĉengić-aga.

Ĝin bekas kaj ĵetas, rigardas al mi,
 Kvazaŭe meditus ĝi kune kun mi.
 Liberaj do birdoj forflugu ni tuj
 Al montoj neĝblankaj, al mia patruj',
 Al landoj liberaj ĉe blua la mar',
 Kie regas nur mi kaj senhalta ventar'.
 Esperantigis: R. J. Elleder.

LA VIKTIMO DE L' DESTINO.

Emil Marriot.

Kiam li naskiĝis, la diino de l' sorto estis ĵus en malbona humoro; kaj ŝi
 transdonis la mizeran, malgrandan hometon, kiu al ŝi ne plaĉis, al la protekto de
 koboldo, kies nesatigebla malico estis lia plej distinga eco.

»Kio fariĝos el tiu ĉi homo?« demandis la koboldo.

⁸⁾ Hajdukoj oni tiampe nomis homojn, kiuj pro iu al ili de turkoj farita
 maljusteco aŭ perforto foriris en montajn arbarojn kaj de tie, dezirante sin venĝi
 sur turkoj, atakadis ilin. ¹⁾ Kavaz, servisto de altrangulo. ²⁾ Jatagaĵn malgranda
 turbigita glavo, orienta armilo ³⁾ Struko, orienta tuko, kiun oni uzas kiel su-
 servesto; vidu la apudan bildon. ⁴⁾ opanak, balkana piedvesto. ⁵⁾ rakĉin,
 turka kapkovrilo. ⁶⁾ Saruk, ŝtofo, kiun turkoj ĉirkaŭ rakĉin volvas. ⁷⁾ ⁸⁾ kaj ⁹⁾ Lokoj
 en Montenegro. ¹⁰⁾ Cetinje, la ĉefurbo de Montenegro.

»Poeto«, respondis la diino. »Ĉio alia estu al vi lasita«.

La koboldo frotis la manojn pro granda kontenteco. Malmultaj estaĵoj havas feliĉon kaj favoran stelon en la vivo, kaj bonŝanceloj kaj feliĉuloj ĉiam malofte troviĝis. Tamen ekzistas viktimoj de l' destino, super kiuj ĝi ŝajnas pendi, kvazaŭ malbeno, plej ofte impresmaj kaj timemaj animoj, kiuj maltrankvile kaj nekompreneble la mondon, vagas tra la vivo, kiuj ĉien venas tro frue aŭ tro malfrue, al kiuj ĉio malprosperas kaj kiuj neniam spertas, kio signifas esti feliĉa. Ili estas notitaj de la destino, kaj koboldo observas iliajn paŝojn kaj zorgas senlace por ĉion al ili difekti: ĉiun entreprenon, ĉiun gojon.

La poeto-infano en sia lulilo naskiĝis en tia malbona horo kaj la diino de l' destino notis lin. Li estis destinata kiel viktimo de l' sorto kaj la koboldo frotis malice la manojn kaj gojis, ke li havas novan akiraĵon.

La poeto ne sciis pri tio kaj komencis sian vivon plena de espero kaj atendo, kiel aliaj, kiel ĉiuj homoj faras. Li sopiris pri patrina amo, kaj ne havis patrinon: ŝi mortis, kiam ŝi donacis al li la vivon: li havis duonpatrinon kaj malbonajn duongefratojn, kiuj al li maldolĉigis la infanecon. Li estis malriĉa kaj devis jam frue zorgi pri la ĉiutaga pano. Sed li estis juna, lia nervoforto ankoraŭ ne eluzita kaj tiel li batalis kaj esperis ankoraŭ ne antaŭsentante, ke tio estas vane, ke li estis notita.

Li antaŭiris siajn samtempulojn kaj kreis verkojn, kiuj estus elvokintaj sensacion, se la koboldo ne estus maldorminta kaj insidinta. Sed la koboldo, kiu neniam ripozis, blindigis la samtempulojn de l' poeto kaj tiamaniere la juna poeto ne trovis rekonon kaj restis malriĉa kaj nekonata. — Post dek jaroj aperis aliaj, kiuj, konscie aŭ senkonscie, migradis sur liaj postesignoj kaj ripetadis tion, kion li jam antaŭ dek jaroj diris: nur pli bone ol ili. Kaj tiuj ĉi aliaj, kiuj ne aperis solaj, kiel li, sed en potenca amaso, kiuj trumpetanancis siajn ideojn, faris teruran bruon kaj helpis unuj al la aliaj per reciproka laŭtega laŭdo: tiuj ĉi aliaj estis aŭskultataj, laŭdegataj kaj fariĝis famaj dum unu nokto. Kaj li, la unua, la vojtrovinto, estis forgesita, antaŭ ol oni lin rimarkis.

Li komencis jam ŝanceliĝi kaj lia forto estis jam duone eluzita. Sed li batalis ankoraŭ konstante. Estis ja neeble, ke al li, ĵus al li, estu rifuzita la feliĉo por ĉiam. Li frapis al cent pordoj, sed neniu malfermiĝis al li. Grandega sopiro pri feliĉo, pri gojo, pri amo vekigis en li kaj li etendis, kiel aliaj, la manojn al la ĉarmaj figuroj, sed neniu lasis sin kapti. Ekzistis nenia malestimo, nenia ĉagreno, nenia maljustaĵo, kiun li ne spertis. Ĉiu vermo sur la vojo opiniis havi la rajton, piki lin. Nenia voĉo levigis iam por lin defendi. La sensignifaj pikis lin, ĉar la grandaj lin ne protektis, kaj la grandaj, sataj, potencaj sidis sur siaj komfortaj seĝoj, lasis lin iri sur lia soleca vojo kaj trovis iatempe eĉ kiel peninde, levi ŝtonon kaj celi la suferanton kaj laciĝinton.

Li fariĝis griza, laca, dolorplena kaj kvieta. Li ĉesis fine batali. Li fermis sin en sia fiera soleco kaj diris al neniu, kiel terure li suferis pro sia profunda izolo. Nun restis en li varmega sopiro: sopiro pri ripozo, pri la morto. Je ĝi, kiu ĉion egaligas kaj ĉion silentigas, li ofte etendadis dezire la brakojn. Li ne timis ĝin. Por li la morto estis savanto.

Kaj kiam fine la maljuna poeto estis mortonta, kaj sentis la proksimon de l' amiko, de l' liberigonto, li ĉirkaŭrigardis sopire. Li volis vidi ĝin, la morton, por danki al ĝi, ke ĝi estis veninta, por diri al ĝi, ke li ĝin amas. Kaj jen! Li ekvidis la amikon.

Li staris eĉ lia lito: alta figuro, en nigraj vestoj kun nigraj flugiloj eĉ la ŝultroj, serioza kaj pala kaj bela.

»Jen mi estas«, diris la morto kaj etendis la palan manon je li. »Ne timu! Mi ne tuŝos vin tiel krude, kiel faris la vivo«.

La malsana poeto kaptis la palan manon de l' morto: »Mi ne timas vin. Kaj tuŝu min, kiel vi volas: pli multe min suferigi ol la vivo, vineniam povas.

Tiam li rimarkis, ke la morto ne estis sola. Ĉarma virina figuro de mirinda beleco, en blanka malpeza vesto, staris apud la morto.

»Kiu vi estas, ĉarma estaĵo?« demandis la mortanta poeto kvazaŭ blindigita. »Mi vin ne konas«.

»Jes vi min ne konas«, ŝi diris kaj larmoj ekfluis el ŝiaj belaj okuloj. »Via destino ne allasis min al vi! Ofte mi estis proksime de vi, ofte vi min alvokis. Sed via destino starigis sur mia vojo kaj neniam mi povis veni al vi, neniam vi povis alpreni min al la koro. Nun fine mi estas ĉe vi, nun, kiam vi mortas«.

»Kaj kiu vi estas?« demandis la mortanto ankoraŭ unufoje kaj observis sin seninterrompe. »Sajnas al mi, ke mi vidis vin en miaj songoj«.

»Mi estas la ĝojo«, ŝi diris kaj falis sur lian mizeran kuŝejon. »En viaj songoj mi estis ofte ĉe vi, en la maldormo neniam. Nur kun la morto mi povis alproksimiĝi al vi. Ili malenviis al vi nenian ĝojon krom tiu ĉi: la ĝojo morti«.

»La ĝojo!« Sopire eligis la poeto la vorton: »La ĝojo! Kiel agrable ĝi efikas! La morto klinis sin super li, ĉirkaŭprenis lin delikate per la brakoj. »Via unua kaj la lasta ĝojo, vi mizerulo, de l' destino notita: kvieta morto«.

La ĉarma virino genuis ĉe li, karesis liajn manojn: »Ili pilgrimos al via tombo, ili ornamos ĝin per floroj kaj laŭraj kronoj, ili honoros vin, kaj via nomo vivos plue neforgesita«.

La morto etendis super li la nigrajn flugilojn kaj premis lin pli forte al si. Nun ĝi kisis delikate, kompateme liajn okulojn, metis delikate kaj kompateme la manon sur lia koro. Kaj la okuloj rigidigis kaj la koro ĉesis bati. Sed sur la pala buŝo ludis gaja rideto kaj en la okuloj respegulis sin la bildo de ĝojo, kiu estis la lasta, kiun la mortanta poeto vidis

Esperantigis: *Stanislaw Rosenstock.*

FABLOJ.

de Milan Vukasović el Niš. Esperantigis *R. M. Ćupić*, Danilovgrad, Montenegroj.

Utila katino.

Katino kaptis iam muson. La muso petis ŝin, ke ŝi forlasu ĝin.

— Neniam! — diris la katino serioze, ĉar ci estas malutilfaremulo! — kaj ŝi ĝue formanĝis la muson.

La sekvontan tagon ŝi kaptis paruon. La paruo ankaŭ petis la katinon forlasi ĝin, ĉar ĝi multe utilas al la homoj.

— Pri tio mi jam aŭdis; sed mi estas pli utila! — finigis la katino mokece, kaj formanĝis ĝue ankaŭ la paruon.

FAJRERETOJ.

Donacu vian monon — sed pruntu neniam. Donaco faras nur nedankemulojn, sed pruntado ion ankoraŭ pli malbonan — malamikojn

Ĉiuj tiuj meritas sian malfeliĉon, kiuj ne povas utiligi per ĝi

Ne estas bone, kiam la edzino divenas ĉiujn dezirojn, de sia edzo, sed ankoraŭ pli malbone estas, kiam ŝi postulas, ke li divenu ĉiujn ŝiajn dezirojn.

Ordinare oni nur tiam diras: »Hol mi ekkonis bone la homaron!« kiam oni ekkonis ĝin de la malbona flanko.

Saĝa viro estas ĝojo de l' mondo, sed ofte turmento por liaj ĉirkaŭuloj.

Kiam oni ekkonas la vivon tiel, kiel la Dio ĝin kreis, oni ne povas alie fari, ol danki al Li, ke Li kreis ankaŭ la morton.

Esp. Akio.

DEK ORAJ REGULOJ POR KOMERCISTOJ.

1. Estu afabla kun l' aĉetanto apenaŭ li eniris, tiu estas la ĝusta momento por tio. — 2. Estu ĉiam tre ĝentila sed sincera sen afektemeco. Ĝentileco ludas grandan rolon je via sukceso — 3. Rideto — bonaj komercistoj scias ja tion — estas unu el la plej bonaj venkantoj. Montru, ke vi amas vian metion kaj — ridetu. — 4. Diru ĉiam la veron! Nenio estas pli forta ol tio. — 5. Neniam trompu vian

klienton, ĉar tio sin venĝos; anstataŭ pli grandan nombron de klientoj, vi akiros pli grandan nombron de homoj, kiuj kiel peston evitos vin. — 6. Konfido estas unu el la plej fortaj kondiĉoj por via sukceso. — 7. Ne disputu kun via kliento, la komercejo ne estas juĝejo. — 8. Ĉiun vian atenton turnu al tio, al kio ĝin turni deziras via kliento. Ne estu ŝparema en la elspezo por reklamo. — 9. En via metio vi devas esti tre lerta, sperta kaj alkutimita. — 10. Estu honesta, bona patrioto kaj bonfaranto tio estas la plej bona reklamo de viaj klientoj

Tradukis *Marko Koprivica*, komercisto.

HUMORAĴOJ.

Li devis ĉiam sen kontraŭeco vesti ĉiujn malnovajn vestojn demetitajn de sia patro. Sed unu tagon li subite ekploris.

— Kio mankas al ci filo? demandis lia delikata patrino. Ĉu ci estas batiginta?

— Ne! ekĝemis li. Sed paĉjo derazis hodiaŭ sian barbon, kaj nun eble mi devos porti lian malnovan ruĝetan barbon.

* * *

Distreco: — Ho! kara amikino, kiom da jaroj ni jam ne revidigis? Kaj kiel vi fartas? Mi aŭdis, ke vi estas edziniĝinta?

— Ankoraŭ ne, mi eĉ ne pensis pri ĉi tio

— Tiel — tiel —, kaj ĉu vi jam havas infanojn?

Esp. *Akio*.

M e m k o n s c i o. Leŭtnanto: Nu, fraŭlino Maria, kiel fartas via pli juna fraŭlino fratino?

Maria (14 jara): Mi dankas, ŝi estos ankaŭ tre beleta.

* * *

Ĉu vi kredas ankaŭ, sinjoro barono, ke edziĝintaj viroj pli longe vivas ol nedziĝintaj?

Ne, sinjorino, al ili ŝajnas nur tiel.

Esp. fino: *Antonio Jozić*.

DRUŝTVENE VIJESTI.

Druga glavna skupština »Društva hrvatskih esperantista bit ĉe dne 12. ožujka 1910. u 8 s. uveče u prostorijama svratišta Royal, Ilica 44 (dvorište desno). Dnevni red priopćit ćemo u pravo vrijeme u dnevnicima zagrebačkim. Pozivljemo članove naših društava i sve prijatelje Esperanta, da posjete naše skupštine, da uzmognu tamo doznati razvitak i djelovanje naših društava. — Poslije skupštine zabavno veče. — Ulaz slobodan.

Mjesečni sastanak i zabavno veče »Društva hrv. esperantista, i »Kluba hrv. akademičara esperantista«, na 12. veljače t. g. prošla je veoma lijepo i veselo, što imamo da zahvalimo našim agilnim akademičarima. Uz svirku, deklamaciju, pjevanje i ples teklo je vrijeme vanredno ugodno.

SOCIETAJ SCIIGOJ.

La dua ĉefkunsido de l' »Društvo hrvatskih esperantista okazos la 12 de Marto 1910. je la 8a vespere en la lokaloj de »Hotelo Royal« Ilica 44. La tagordoj estos rektatempe anoncataj en la ĵurnaloj Zagrebaj. La anoj de niaj societoj kaj ĉiuj amikoj de Esperanto estas invitataj, ke ili ĉeestu al niaj ĉefkunsidoj, por ke ili ekkonatiĝu kun la disvolvado kaj agado de niaj societoj — Post la kunsidoj amuziga vespero. — Eniro senpaga.

La monata kunveno kaj amuziga vespero de l' »Društvo hrvatskih esperantista« kaj de la »Kroata akademio esperantista Societo«, okazinta la 12an de Februaro 1910. trapasis bele kaj tre ĝoje dank al niaj agemaj akademianoj. La muziko, deklamoj, kantado kaj dancado pasigis la tempon tre agrable.

U prvome redu spominjemo krasno izvedenu deklamaciju Zamenhofove: »La vojo« našega nadobudnoga 11 godišnjega esperantista Stjepana Jakovljevića, koja je bila nagrađena burnim pljeskom mnogobrojnih slušatelja. Akademikari g. Badalić i Krajcer sastaviše i ispjevaše nekoliko izvrsnih vrlo zgodnih kupleta o Esperantu, koji su izazvali gromki smjeh. Akademikar i vrsni esperantski pisac g. Iv. Stalcer esperantizirao je zgodnu humorističku pjesmu: »O mus!« čije je čitanje opet povećalo dobru volju općinstva. Miloglasno pjevanje poznatoga nam vrsnoga pjevača g. Matića (Nokta poemo) i g. Mahnić pak krasno sviranje na glasoviru g. akademikara Zvezdića i g. Štrige, našega »slijepoga Branka« ushitilo je prisutne.

Od lijepih nazdravica izrečenih tom zgodom napominjemo samo onaj g. akademikara Badalića, predsjednika, K. H. A. E., u kojoj je srdačnim riječima pozdravio našega odličnoga gosta, Poljaka esperantista g. Rosenstocka u ime obiju naših društva. Kad se je g. Rosenstock prekrasnim riječima zahvalio govorniku, slušali su upravo napeto svi prisutni njegov prekrasni esperantski govor, u kojem je istaknuo simpatiju i ljubav Poljaka napram Hrvatima i korist našega Esperanta za Slavene.

Zaista će ovo veče ostati svima u ugodnoj uspomeni.

Novi esperantski tečaj počinje 2. ožujka 1910 u 8 sati uveče u Kačićevoj ulici 21.

MOLBA.

Budući da se i među nekim našim članovima povelja o tom nova akcija, da se i jedan član naših esp društva izašalje na I međunarodni kongres katolika esperantista, to se ovim obraćamo i na ostale nečlanove katolike i prijatelje Esperanta, da nas u ovom nastojanju bilo kakovim prinosom podupru. Osobite se stavlja ova molba na srce našem katoličkom svećenstvu, jer ono sigurno najbolje uviđa, od kolikoga je zamašaja esp pokret baš za napredak katolicizma. Svaki, pa i najmanji prinos prima se zahvalno.

BIBLIOGRAFIO.

L'ESPERANTO ET LES LANGUES NATIONALES par M. le Général Sébert, Membre de l'institut. Paris, Office central espérantiste.

Ni rekomendas al niaj france sciantaj samnacionoj ĉi tiun bonegan broŝuron, en kiu la aŭtoro kolektis multajn argumentojn, per kiuj oni povas pruvi, ke propagandante Esperanton oni ne nur ne malhelpas la disvastigon de l'nacia lingvo, sed eĉ apogas kaj helpas ĝin.

En unua vico ni mencias la belegan deklamon de la Zamenhofa »La vojo«, dirita de 11 jara esperantisto Stjepan Jakovljević, kiun rekompencis brua aplaŭdo de l'aŭdintoj La Akademianoj Sroj Badalić kaj Krajcer verkiskelke da bonegaj kupletoj pri Esperanto, kiuj kaŭzis bruan ridadon ĉe l'publiko. La akademiano kaj bonega verkisto esperanta Sroj I. Stalcer esperantigis la humorajan poemon »Pri la muŝo«, kies legado nur pligrandigis la bonhumoron de la publiko. La belsona kantado de nia konata kantisto Sroj Matić (Nokta poemo) kaj Sroj Mahnić plue la belega ludado sur la piano de Sroj akademiano Zvezdić kaj de Sroj Ŝtriga, »nia blinda Branko«, tre plaĉis al la ĉeestintoj.

El belaj toastoj diritaj tiuokaze ni citas nur tiu de l'akademiano Sroj Badalić, prezidanto de la K. A. E. S., en kiu li per koregaj vortoj salutis en la nomo de ambaŭ societoj nian eminentan gaston Sron Rosenstock Kiam Sroj Rosenstock dankis al la antaŭparolinto, ĉiuj ĉeestintoj atentegis aŭskultis la belegan esperantan paroladon, en kiu li priparolis la simpation kaj amon de Poloj al Kroatoj, kaj la utilecon de nia Esperanto por la Slavoj.

Vere, tiu vespero restos al ĉiuj eu agrabla rememoro.

La nova esperanta kurso komenciĝas la 2-an de Marto 1910. je la 8 a vespera en Kačićeva ulica 21., la etaĝo.

L'ESPERANTO RÉPONSE A DES CRITIQUES. Camille Aymonier, Paris. Édition de la Revue du Mois. Kun granda plezuro ni legis ĉi tiun bonegan broŝuron pruvantan, ke lingvon vivantan, kia Esperanto jam estas, oni ne povas laŭvole korekti kaj »plibonigi«. Ni ja vidas el multaj ekzemploj de Esperanto reformita, plibonigita kaj kiel oni ja nomas tiujn sennombrajn Esperant-idojn, la plibonigoj estas eble teorie bonaj, sed je praktika vidpunkto ofte neuzebaj. Tial ni devas lasi, ke esperanto nature evoluciu, sub la kontrolo de ĝia »Lingva komitato«.

BELGA ADRESARO ESPERANTISTA 1910. Eldono de »Centra esperantista belga oficejo« (Oscar van Schoor kaj Frans Schoofs, 20, Vondelstraat, Antwerpen. Prezo: F. 0 50 (eksterlande f. 0 75 Sd 30). Redakcio de la adresaro: 49, Kleine Beerstraat, Antwerpen. Ni rekomendas ĉi tiun belan libreton, kiu enhavas krom la adresaro de esperantistoj, esperantaj grupoj kaj oficejoj en Belgujo, praktikan kalendaron, sciigojn pri la »Belga Liga Esperantista«, kaj »Historion pri Esperanto en Belglando« de nia eminenta samideano S-ro Oscar van Schoor.

Novaj gazetoj.

UNIVERSO-internacia revuo por la belo redaktita de Albert Schramm, Dresden kun profesoro D-ro Siegfried Lederer, Prag. Eldonejo: Heckners Verlag, Wolfenbüttel, (Germanujo) Abonprezo. Ĉiu esperantisto devis bedaŭri la malaperon de la belega, amuza kaj instrua gazeto »La Bela Mondo«. Sed ĝoje ni eksalutis la aperon de la dirita gazeto en nova formo, kaj sub nova nomo: Universo. Ĝi estas gazeto tre lukse presita, kun tre interesa enhavo kaj belegaj ilustracioj. Krom tio ĉiu kajero enhavas belan artan aldonon.

STUDENTO unua internacia organo de studentoj kun aldonon en steno-grafio Aoro. Jara abono: 1. Sm. Redaktoro I. Kuthan, Red. kaj adm. Praha II. Ječna ul. 24 Bohemujo. Ni varme rekomendas al ĉiuj niaj studentoj, ke ili apogu tiun belan entreprenon abonante tiun ĉi beletan gazeton.

LA DUONMONATA, tutmonda revuo Esperanta, alterne ilustrata, por la vivo de l'Esperantistaro sur ĉiuj kampoj de la homa spirito Aperas regule la 1-an kaj 15-an de ĉiu monato. Redaktoro Karl Steier. Eldonisto Johannes Heyn, Leipzig (Germanujo), Thomasring 6, Jara abonprezo M. 3 60.

Tiu ĉi nova gazeto celas esti tutmonda informilo pri la publika vivo de la nacioj, pri ĉiuj tutmondaj okazintaĵoj de ĝenerala intereso. Per la konstanta tutmonda kroniko pri la esperanta movado ĝi informas la gelegantojn pri la progresoj de l' Esperanto. Per sia internacia kunlaborantaro, konsistanta ĉefe el »Lingvo Komitatoj«, ĝi garantias purecon kaj belecon de l' stilo.

RUND UM DIE WELT (Ĉirkaŭ la mondo). Eine Zeitschrift für Esperantisten und solche die es werden wollen. Redaktita de prof. Siegfried Lederer, Prag—Weinberge, Nerudagasse 3. Kun konstanta kunlaborado de D-ro Schramm. Ni rekomendas al ĉiuj germane sciantaj samideanoj, kiuj deziras precize esti informataj je la esperanta movado en la tuta mondo, ĉi tiun tre interesan gazeton.

JUNECO. Oficiala organo de la franca federacio de la junaj esperantistoj. Jen nova sukceso de l'esperanta movado inter junuloj Juneco, tre simpatia gazeto, al kiu sukcesu kunligi ĉiujn niajn junajn gesamideanojn. Ni ĝojas ke ĝi forlasis la idsimilajn sufiksojn, kiujn ni trovis en la 1-a N-ro.

KOLOMBIA STELO. Unua esperanta ĵurnalo en Kolombio. Oficiala organo de Esperantista Unuiĝo. Cucuta, Colombia-S. A. Tre simpatia gazeto redaktita de la komitato de la Societo »Kolombia Stelo«. Ni deziras al nia Kolombia kolego tre bonan sukceson kaj feliĉan estontecon!

LA AUSTRALIA VERDA STELO. Red. George Collingridge, Hornsby, N. S. W. Aŭstralia. Beleta gazeto angla — esperanta kun belaj mandesegnaĵoj, kaj ornamartaj skizoj. Tiu gazeto interesa kaj instrua devas plaĉi al ĉiu leganto.

Neke važne upute za one koji žele posjetiti taj kongres:

Loĝa. — La Loka Komitato de la Kongreso zorgos por trovi, en la ĉirkaŭajoj de la Kongresdomo (apud la belegaj ĝardenoj de Luxembourg) taŭgajn hotelojn. Sufiĉas, ke ĉiu kongresonto, mendante sian kongreskarton diru kian sumon li deziras elspezi por sia ĉiutaga vivado. (La minimuma sumo estas 6 frankojn por ĉiu tago). Komunaj manĝoj, dum kiuj oni parolos Esperante, estos ankaŭ aranĝitaj.

Afiŝoj. — Afiŝoj en Esperanto pri la kongreso estos eldonitaj, kaj senditaj po unu ekzemplero al ĉiu kongresonto, kiu pagis sian karton. Pluaj ekzempleroj estos senditaj afrankite, kontraŭ fr. 0,25 por ĉiu afiŝo, al kiuj ilin mendos.

Por la komitato: La Sekretario de la Kongreso, Cl. Colas.

Grava sciigo. — Ĉiuj francaj fervojaj kompanioj konsentis rabaton da 50% (duon-tarifo) por la partoprenantoj de nia Kongreso.

Tiu duon-tarifo valoros de la 27-a de Marto ĝis la 7-a de Aprilo 1910.

La kondiĉoj por ĝui la rabaton estas jenaj:

1-e Pagi antaŭ la 10-a de Marto al la kasistino de la Kongreso (S-ino de Ménil, 46, boul. Magenta, Paris) krom la kongreskarton (fr. 2,50 aŭ 1 Sm) kotizajon da for. 1,25 por diversaj elspezoj rilataj al tiu rabato; 2-e Sendi, antaŭ la sama dato, la jenajn sciigojn: a) per kia franca stacio oni eniros en Francujon, se oni venas el fremdlando; b) tra kia linio oni deziras veturi Parizon. Oni povas tuzi, por esti pli klara la jenan formulon: Mi deziras partopreni je la Kongreso, kaj petas, ke la Komitato sendu al mi la rabatfoliojn, kiuj permesos al mi veturi Parizon po duon-tarifo. Mi sendas al la kasistino fr. 3,75 (2,50 kaj 1,25) por rajti la diritan rabaton. Mia veturado sur la franca teritorio komencos per la stacio de... kaj mi deziras iri Parizon tra...

Rimarkoj. — a) Tiuj, kiuj jam pagis la kongreskarton nur bezonas aldoni pluan kotizajon da fr. 1,25, sendante da suprediritajn sciigojn, b) la lasta templimo por peto de rabatfolioj estas la 10-a de Marto, post tiu dato ni ne plu respondas pri konsento de rabatoj.

Uzo de rabatfolio. Por ĝui la duontarifon ĉiu kongresano nur bezonas prezenti la rabatfolion ĉe la deira stacio en franca teritorio. La Hispanoj, kaj ĉiuj Francoj, kiuj loĝas en la regionoj dependaj de la kompanio »Midi« ricevos du rabatfoliojn: unu por veturi per la fervojoj de la dirita kompanio, alian por veturi per alia kompanio ĝis Parizo. Pro tio, ili nepre devas sciigi ĉu ili trapasos per Bordeaux, Agen, Toulouse eŭ Cette. (La Hispanoj nepre devas ankaŭ diri ĉu ili eniros Francujon per Hendaye (Irŭn) aŭ Cerbère (Port-Bou.)

Ni donos en la Marta numero de »Espero Katolika« pluajn sciigojn pri Parizo, kaj detalojn pri nia granda ĉefurbo. De nun ni povas certigi, ke ni kreos »Akceptejon« kie povos, je ilia alveno en Parizo, sin kondukigi la kongresanoj. Tio oni donos al ili necesajn sciigojn pri hoteloj, manĝaĵoj, k. t. p.

La laboro de la Kongreso.

La temoj pritraktotaj en nia Kongreso estas jenaj:

1-e La Idealo Katolika kaj Esperanto: a) Unueco de la Eklezio; b) Paco internacia; c) Justeco kaj Moralo kristanaj en la societo.

2-e Por servi la Eklezion: a) Esperanto, ilo de informo (enketo pri situacio de la Eklezio en diversaj landoj; b) Esperanto, ilo de defendo (organizo de la Tutmonda Katolika Uniĝo Esperantista; ilo de propagando religia (internaciaj kongresoj.)

Ĉiuj, kiuj volas doni informojn pri tiuj traktotaj temoj devas ilin sendi, antaŭ la 15-a de Marto, al la ĝenerala sekretario S-ro Cl. Colas, 10, rue Beranger, Paris, kiu transdonos ilin al la taŭgaj raportontoj. Ĉiuj kongresanoj povos partopreni en la diskutado.

MALGRANDA ANONCARO.

(Ĉiufoja presigo de tia anonco kostas 60 helerojn = 25 sd.).

S^{ro} Stanislav Rosenstock, Zagreb, Gunduliĉeva ul. 35. serĉas »Kroatan Esperantiston«, No 2a, jarkolekto 1909. Oni sendu proponojn.

S^{ro} Đuro Vojkoviĉ, apotekisto, Klanjec, Zagorje, Kroatujo, deziras kolrespondandi per leteroj aŭ ilustritaj poŝtkartoj kun geesperantistoj el ĉiuj landoj, precipe el Bosnujo, sia patrujo

Gramatika Esperanta napisala Danica Bedeković - Pobjenička. Potpuna slovnica s jasnom i lako shvatljivom uputom u Esperanto uz mnoge primjere, vježbe i esperantsko ŝtivo u pjesmi i prozi — Cijena broŝiranoj K 3.—, ukusno vezanoj K 4.50.

Esper. - hrvatski rječnik od Danice Bedeković-Pobjeničke. — Najpotpuniji od sviju dosadašnjih esperantskih rječnika. — Cijena K 4.—, ukusno uvezanome K 5.—.
Navedene knjige dobivaju se u knjižari i „esperanto nakladi“ JOSIP SOKOL, Zagreb, Marovska ulica 21.

Esperantski znakovi (zelená zvezdá) za gospode (igle) i gospodu (puceta) dobivaju se u našem uredništvu komad po 50 filira

Meblofabrikejo kaj ateliero por dekoracioj

BOTHE I EHRMANN

LIVERANTOJ DE LA IMP. kaj REĜA KORTEGO

Zagreb Deponejo kaj ateliero llica 38 fabrikejo llica 45 Wien deponejo kaj ateliero Carlsplatz 2 fabrikejo V. Schlossgasse 10

Vaporforta meblofabrikejo.

Propraj produktaĵoj

solidaj

MEBLOJ

por simpla loĝejaranĝo, plena edziĝa doto kaj »viloj«, por kafejoj, restoracioj kaj oficejoj, kiel ankaŭ tapiŝigo de ĉiuspecaj lokaloj, lamberi-ellaborado de teraĵoj kaj mesingaj mebloj, kurtenoj, matracoj, tapiŝoj, linoleumo, speguloj, bildoj, infanveturiloj k. t. p.

Ilustritaj katalogoj, fotografiaĵoj kaj precipe ellaboritaj planoj kaj kalkuladoj estas je deziro afrankite kaj senpage sendataj.

Pagadfaciliĝoj sen pligrandigo de prezoj.